

Іжевський Р.П.,
аспірант кафедри кримінології та
кримінально-виконавчого права Національного

**РОЛЬ «ІНІЦІАТИВИ CoST УКРАЇНА»
У ЗАПОБІГАННІ ЗЛОЧИНАМ,
ПОВ'ЯЗАНИМ ПРИ БУДІВНИЦТВІ АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ**

Ключові слова: запобігання злочинності, корупція, дороги, CoST.

Анотація: Проаналізовано роль громадськості в запобіганні корупції на прикладі CoST Україна.

Key words: prevention of crime, corruption, roads, CoST.

Abstract: The role of the public in preventing corruption is analyzed on the example of CoST Ukraine.

Процес формування державної антикорупційної політики практично неможливий без залучення громадськості до участі в її побудові. Однак варто пам'ятати, що громадськість в складному механізмі антикорупційної політики виконує насамперед роль індикатора найбільш очевидних корупційних ризиків. Основна мета діяльності та участі громадськості у формуванні антикорупційної політики держави полягає в пошуку шляхів мінімізації корупційних ризиків при реалізації, зокрема, тих чи інших проектів будівництва у відповідній сфері економіки, що фінансуються за рахунок бюджетних коштів.

А.В. Білецький влучно зауважує, що корупцію не можна мінімізувати одними лише каральними методами як це прийнято вважати [2, с.232].

Сфера дорожнього господарства в Україні є індикатором добробуту та достатку нашої країни або ж у реаліях сьогодення – показником її бідності та корумпованості. Майже кожного дня в країні при будівництві автомобільних доріг вчинюються злочини, переважно – це корупційні та інші правопорушення пов'язані з розкраданням, зловживанням службовими повноваженнями, отриманням неправомірної вигоди, службовим підробленням та чимало інших.

Злочини, що вчинюються в сфері будівництва автомобільних доріг варто віднести до злочинності в сфері економіки. Коли мова йде про даний вид злочинності, то найбільш влучне визначення на сьогодні сформулював Б.М. Головкин, який злочинність у сфері економіки пропонує розуміти як крикливою злочинну діяльність службових осіб та інших учасників економічних відносин, спрямовану на заподіяння матеріальної шкоди підприємствам, установам, організаціям різних форм власності або суб'єктам господарювання [1, с.130].

Задля того, щоб пролити світло на найбільш глобальні проблеми при будівництві автомобільних доріг в Україні в листопаді 2013 році була започаткована громадська Ініціатива під оригінальною назвою Construction Sector Transparency Initiative (далі – Ініціатива CoST). Ініціатива CoST на сьогодні працює в 16 країнах світу. До таких країн належать переважно ті, які мають сильні корупційні показники і куди зазвичай міжнародні фінансові організації (МФО) та «донори» виділяють достатньо грошей. Сюди зокрема належать Ефіопія, Гватемала, В'єтнам, Гондурас, Ботсвана, Замбія, в той же час Ініціатива CoST працює і у Великій Британії.

Свою активну роботу Ініціатива CoST розпочала влітку 2015 року за підтримки Світового Банку та активної позиції Уряду України, зокрема Міністерства інфраструктури. Пілотний проект Ініціативи CoST у дорожній галузі був започаткований у листопаді 2015 року після підписання Меморандуму співпраці між Міжнародним Секретаріатом CoST, Міністерством інфраструктури України, Укравтодором і Transparency International Україна[3].

Transparency International Україна виступає в ролі Приймаючої організації для Національного секретаріату Ініціативи CoST в Україні. Окрім того, ТІ Україна представлена в Консультативно-Наглядовій групі Ініціативи CoST та бере активну участь у зміні стандартів прозорості, підвітності та доброчесності в сфері будівництва за публічні кошти[3].

Що ж являє собою Ініціатива CoST в Україні та яка її роль у процесі будівництва автомобільних доріг?

CoST (Construction Sector Transparency Initiative) – це Добровільна Ініціатива широкого кола зацікавлених сторін, із секретаріатом у м. Лондон. Основне призначення Ініціативи CoST полягає в забезпеченні прозорості та підвітності будівництва, яке здійснюється за рахунок публічних коштів[3]. Ініціатива CoST побудована на взаємодії трьох основних учасників, що покликані надати найбільш ефективні рекомендації, які повинні сприяти процесу подолання корупції в сфері будівництва автомобільних доріг. Таке поєднання включає в себе представників влади, громадськості та бізнесу. Ефективна робота зазначених учасників можлива лише за їхньої

плідної альтруїстичної співпраці.

Мета діяльності Ініціативи CoST в Україні полягає в:

- забезпеченні прозорості та підзвітності будівництва об'єктів інфраструктури, що здійснюється за публічні кошти;
- підвищення ефективності використання публічних коштів;
- зменшенні неефективного управління під час будівництва та експлуатації інфраструктурних об'єктів та подолання корупції[3].

Варто зазначити, що на всіх етапах будівництва Ініціатива CoST в online режимі збирає, аналізує та верифікує дані. Перевірка інформації відбувається в два етапи:

- 1) порівняння достовірних даних із першоджерелами;
- 2) виїзд інженерів Ініціативи CoST на об'єкти будівництва.

За результатами проведеної роботи Ініціатива CoST готує верифікаційні звіти із висновками та рекомендаціями, ознайомитись з якими можна усім бажаною на офіційному сайті Ініціативи.

Наприклад, під час аналізу проектів, що фінансують Світовий банк, СІБ та ЄБРР, зокрема, Проекту М-03 (Київ-Харків-Довжанський на ділянці дороги Лубни-Полтава) Ініціатива CoST проаналізувала 31 джерело (документ). З них 11 (35% від загальної кількості) мають обмежений доступ та містять понад 75% всієї інформації про Проект М-03. В ході складання верифікаційного звіту було опрацьовано 218 показників та надано понад 30 висновків. Розкриті дані окреслили наступні проблемні області: точність документації, представлені на етапі торгів; цінові варіації контрактів; затримки платежів підряднику; роль інженера; вирішення спорів.

Індикаторами корупційних ризиків стали наступні показники: тендерні документації мають круглі числа; зміна проектної документації найнижчої пропозиції призводить до збільшення ціни контракту; зміна проектної документації найнижчої пропозиції призводить до збільшення обсягів роботи.

За останньою інформацією станом на 02.11.2017 року, Ініціатива CoST Україна відтепер представлятиме міжнародні стандарти прозорості у світовій Асоціації автомобільних магістралей (PIARC). Таке рішення було прийнято на засіданні технічного комітету PIARC в Копенгагені цієї осені.

Таким чином, враховуючи вищезазначене слід сказати, що основна роль та призначення Ініціативи CoST в Україні полягає аж ніяк не в розслідуванні злочинів, пов'язаних при будівництві автомобільних доріг. Навпаки ж роль даної громадської Ініціативи зводиться насамперед до вивчення корупції та корупційних ризиків у даній сфері. Складання верифікаційних висновків сприяє напрацюванню ефективних способів поліпшення менеджменту при будівництві автомобільних інфраструктурних об'єктів і вказує як знизити ризики корупції в найближчій перспективі.

Досягнення довіри між владою, бізнесом та громадськістю є запорукою покращення роботи інфраструктурного сектору економіки, що напряду забезпечує комфорт та рівень життя кожного українця.

Список використаних джерел:

1. Головін Б. М. Поняття злочинності у сфері економіки / Б. М. Головін [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2013-1/001-002-2013-1.pdf>.
2. Білецький А. В. Досвід участі громадськості у заходах щодо запобігання корупційній злочинності в Україні / А. В. Білецький. // Проблеми законності. – 2017. – №136. – С. 225–235.
3. Transparency International Україна [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://ti-ukraine.org/projects/innovatsiini-proekty/cost/>.

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

ЗЛОЧИННІСТЬ

У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

Матеріали XVI Всеукраїнської кримінологічної
конференції для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 12 грудня 2017 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2017

УДК 343.9.01:005.44
ББК 67.61я431
3-68

Редакційна колегія:
проф. А. П. Гетьман;
проф. Б. М. Головкін;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова,
канд. юрид. наук, ас. О. В. Таволжанський,
канд. юрид. наук, ас. Н. В. Сметаніна,
канд. юрид. наук, ас. К. Д. Кулик,
канд. юрид. наук, ас. О. О. Шуміло,
ст. лаб. К. С. Остапко

3-68 **Злочинність** у глобалізованому світі : матеріали XVI Всеукр.
кримінол. конф. для студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Хар-
ків, 12 груд. 2017 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. –
Харків : Право, 2017. – 420 с.

ISBN 978-966-937-307-6

ISBN 978-966-937-307-6

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2017
© Оформлення. Видавництво «Право», 2017